

MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Směrnice č. 9/2014

o nakládání, odevzdávání a zveřejňování závěrečných (bakalářských a diplomových) prací, zpracování posudku a k zamezení plagiátorství

Podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů (zákon o vysokých školách) a Organizačního řádu ESF MU vydávám tuto směrnici.

Článek 1 **Předmět úpravy**

Tato směrnice upravuje a upřesňuje postup dle zákona o vysokých školách pro nakládání se závěrečnými (bakalářskými a diplomovými) pracemi, upravuje postupy při odevzdávání závěrečných bakalářských a diplomových prací, upravuje postupy při zpracování posudku oponenty a upravuje postupy k zamezení plagiátorství na ESF MU.

Článek 2 **Termíny odevzdání prací, zveřejňování, kontrola a archivace závěrečných prací**

Termíny pro odevzdání závěrečných bakalářských a diplomových prací na katedry a jejich vložení do Informačního systému Masarykovy univerzity (IS MU) jsou každoročně závazně stanoveny Harmonogramem akademického roku.

Student je povinen vložit závěrečnou práci včetně všech příloh, naměřených dat apod., do elektronické verze v archivu IS MU.

Současně s vložení práce do IS MU student odevzdává ve dvou výtiscích identické kopie na sekretariát katedry, jež garantuje příslušný obor. Shodnost elektronické a písemné verze stvrzuje student svým prohlášením v příslušné aplikaci IS MU. Potvrzením shody a přijetím všech elektronicky vložených souborů obsahujících závěrečnou práci v IS MU je daná práce považována za odevzdanou.

Vedoucí závěrečné práce potvrdí v příslušné aplikaci IS MU, že:

- zkontroloval rozsah částí práce, které v souladu s ustanovením zákona nebudou zveřejněny, a kontrolu nastavení termínu, ke kterému bude zveřejněna celá práce;
- ověřil čitelnost exempláře uloženého v archivu závěrečných prací v IS MU pomocí běžně dostupných softwarových nástrojů;
- provedl kontrolu práce uložené v archivu závěrečných prací aplikací IS MU pro odhalování plagiátů.

S jednou vloženou (odevzdanou) prací do IS MU není v žádném případě možné manipulovat a to i v případě, že práce nebude nebo nebyla obhajována. Po obhájení závěrečné práce v rámci státní závěrečné zkoušky vrátí příslušná zkušební komise jeden výtisk závěrečné práce zpět studentovi. Druhý výtisk zůstává k dispozici oborově příslušné katedře.

Článek 3 Struktura závěrečné práce

Pro závěrečnou práci je závazně stanoven rozsah: pro bakalářskou práci na 35 – 45 stran (bez příloh), pro diplomovou práci na 60 – 80 stran (bez příloh), a tato struktura:

a) Úvodní strany

- Identifikace na vazbě, tj. nápis na deskách práce – viz Příloha č. 1;
- Identifikace titulní strany – viz Příloha č. 2;
- Zadání závěrečné práce obsahově zcela shodné se zněním v IS MU, které si student sám tiskne v aplikaci IS MU „Rozpisy“ bezprostředně před tiskem a odevzdáním bakalářské/diplomové práce;
- Bibliografická identifikace včetně anotací a klíčových slov v češtině a angličtině;
- Prohlášení autora závěrečné práce opatřené vlastnoručním podpisem ve znění:

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou / diplomovou práci <název> vypracoval-a samostatně pod vedením <jméno vedoucího závěrečné práce> a uvedl-a v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s právními předpisy, vnitřními předpisy Masarykovy univerzity a vnitřními akty řízení Masarykovy univerzity a Ekonomicko-správní fakulty MU.“

- Poděkování autora libovolným osobám, které autorovi poskytly podporu při zpracování práce (nepovinné).

b) Obsah práce

Obsah musí uvádět:

- Úvod, názvy jednotlivých kapitol, oddílů a pododdílů číselovaných desetinným členěním, Závěr, nadpis Seznamu použitých zdrojů, Seznamů tabulek, grafů, obrázků a schémat, Seznamu použitých zkratk a Seznamu příloh;
- čísla stránek Úvodu, začátků kapitol, oddílů, pododdílů, Závěru a výše uvedených seznamů.

c) Úvod práce

Zabývá se řešenou problematikou v obecné rovině s přihlédnutím k současným podmínkám, okolnostem a vlivům různých faktorů, které podmiňují volbu tématu a potřebu jeho zkoumání. Obvykle obsahuje tyto části:

1. Úvod do problematiky. Rozbor (popis) problematiky v obecné rovině. Stručná historie problematiky, její návaznost na současnost. Aktuálnost problému, který má být řešen.
2. Přehled dosavadních poznatků. Základní literární přehled o řešeném problému s uvedením citací prací autorů zabývajících se příslušnou problematikou. Přehled dosud užívaných metod a dosažených výsledků.
3. Vymezení hlavních popř. i dílčích cílů práce. Stanovení úkolů, které přispějí ke splnění vymezených cílů.
4. Přehled použitých metod pro řešení práce.
5. Důvod pro nezveřejnění částí práce, pokud to okolnosti vyžadují a vedoucí závěrečné práce tak stanovil.

d) Text vlastní práce vhodně členěný na kapitoly, oddíly a pododdíly. Obsahuje přehled hlavních zjištění, případně dílčí závěry.

e) Závěr práce

Výstižné shrnutí výsledků celé práce s využitím případných dílčích závěrů k jednotlivým kapitolám obsahující cíle a jejich naplnění, využitelnost získaných poznatků a identifikaci vlastního přínosu autora k řešené problematice.

f) Seznam použitých zdrojů

g) Seznamy tabulek, grafů, obrázků a schémat

h) Seznam použitých zkratk (pokud se v závěrečné práci vyskytují) a jejich vysvětlení

i) Seznam příloh (pokud se v závěrečné práci vyskytují) a následně samotné přílohy

Článek 4 Formát práce

Pro závěrečnou práci je předepsán závazný formát:

- Práce je psána na bílý papír formátu A4 vždy oboustranně (s výjimkou, kdy je vzhledem ke grafické úpravě práce vhodné vynechat volnou stránku) patkovým typem písma (např. Times New Roman). Pro údaje v tabulkách a popisky v grafech je možné použít i jiný druh písma včetně bezpatkových (například Arial). Velikost písma 11 nebo 12 bodů, řádkování v rozmezí 1,0 až (max.) 1,5. V tabulkách je možné velikost písma zmenšit podle okolností (např. 10 nebo 9). V celém textu musí být dodržena jednotná grafická úprava.
- Úprava okraje listu: horní okraj stránky 25 mm, dolní okraj stránky 20 mm, vnitřní okraj 35 mm, vnější okraj 15 mm. Text zarovnaný na oba okraje (do bloku). Stránky se číslují dole uprostřed nebo na vnějším okraji. Titulní strana, Zadání závěrečné práce, bibliografická identifikace, prohlášení, poděkování a Obsah se nečíslují, ale započítávají se do pořadí stránek. Poslední číslovanou stranou práce je Seznam příloh. Strany příloh se tedy již nečíslují a nezapočítávají se ani do pořadí stránek.
- Kapitoly, Úvod, Závěr, Seznam použitých zdrojů a Seznam příloh se začínají psát na novém listu papíru; názvy kapitol se uvádějí na samostatných řádcích velikostí písma 16 bodů, tučně, může být i velkou abecedou, a nepíše se za nimi tečka. V názvu kapitol se nepoužívají zkratky. Názvy oddílů a pododdílů se píšou velikostí písma 14 nebo 12 bodů tučně malou abecedou. Pro číslování kapitol se používá desetinné členění:

1 Název kapitoly

1.1 Oddíl

1.1.1 Pododdíl

- Nový odstavec se odděluje další mezerou. Použije-li se v textu zkratk, musí být tyto zkratky vysvětleny u prvního odkazu zkratk (v závorce, případně poznámkou pod čarou – jde-li o složitější vysvětlení pojmu či zkratk).
- Nadpisy tabulek, grafů, obrázků a schémat včetně jejich číslování se uvádějí nad nimi velikostí písma, jako je text práce, a pod grafickým znázorněním se uvádí „*Pramen*“ kurzívou a velikostí písma menší než základní text.

Článek 5 Posudek

Na odevzdanou závěrečnou práci zpracovává její vedoucí Hodnocení závěrečné práce. Vedoucí katedry navrhne pro závěrečnou práci oponenta, který zpracovává Oponentní posudek závěrečné práce. Hodnocení i Oponentní posudek mají předepsanou strukturu, jež stanoví nezbytné obsahové náležitosti (viz také příloha č. 3 této Směrnice): identifikaci autora a závěrečné práce; stanovisko k vymezení cíle a jeho naplnění; stanovisko ke struktuře práce a zvolené metodice řešení; posouzení formálních náležitostí zejména s ohledem na identifikaci použitých zdrojů (citace); specifikaci výhrad, připomínek a kritiky závěrečné práce; doporučené otázky pro diskusi během obhajoby; konstatování o tom, zda se podle informací dostupných posuzovateli jedná nebo nejedná o plagiát; návrh hodnocení závěrečné práce u státní závěrečné

zkoušky. Vedoucí katedry může stanovit další součásti Hodnocení a Oponentního posudku podle zvyklostí a potřeb daného oboru.

Pojme-li vedoucí nebo oponent závěrečné práce, který je zaměstnancem ESF MU, důvodné podezření, že hodnocená práce vykazuje znaky plagiátu, je povinen podat bez zbytečných odkladů podnět děkanovi fakulty k zahájení disciplinárního řízení a současně o tom informovat vedoucího příslušné katedry. Vedoucí katedry je povinen podat podnět k zahájení disciplinárního řízení v případě, kdy důvodné podezření na plagiátorství vyplývá z Hodnocení vedoucího práce nebo Oponentního posudku oponenta, jenž není zaměstnancem ESF MU. Plagiátorství je úmyslně spáchaným disciplinárním přestupkem, o němž je rozhodováno v souladu s Disciplinárním řádem pro studenty fakulty. Disciplinárním přestupkem je mj. vydávání cizí práce za vlastní, zejména použitím části cizí práce ve vlastní práci bez náležitého odkazování nebo doslovným použitím části cizí práce bez zjevného vyznačení citace, například uvozovkami. Každý autor závěrečných (bakalářských a diplomových) prací je povinen dbát na to, aby svým jednáním neporušil zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Výklad těchto norem na praktických příkladech nabízí příloha č. 4 této směrnice (Závazná pravidla autorského psaní na Ekonomicko-správní fakultě MU).

Výsledkem Hodnocení i Oponentního posudku je návrh na hodnocení závěrečné práce u státní závěrečné zkoušky podle klasifikační stupnice dané Studijním a zkušebním řádem MU. O výsledném hodnocení závěrečné práce a její obhajoby rozhoduje s konečnou platností státní zkušební komise.

Hodnocení je zpracováno v oficiálním fakultním layoutu. Oponentní posudek je zpracován v oficiálním fakultním layoutu, pokud je oponent zaměstnancem ESF MU.

Hodnocení a Oponentní posudek odevzdává vedoucí závěrečné práce a oponent v písemné podobě opatřené vlastním podpisem na sekretariát katedry nejpozději tři pracovní dny před termínem obhajoby, ve stejném termínu musí být vloženo Hodnocení i Oponentní posudek v elektronické podobě do příslušné aplikace IS MU. Vedoucí závěrečné práce a oponent, jenž je zaměstnancem ESF MU, vloží elektronické verze Hodnocení a oponentního posudku do IS MU sami, posudky externích oponentů vloží do IS MU pracovník sekretariátu katedry (nebo jiný pracovník pověřený vedoucím katedry).

Tištěný originál Zadání závěrečné práce, Hodnocení závěrečné práce a Oponentního posudku závěrečné práce přiloží pracovník sekretariátu katedry k Zápisu o státní závěrečné zkoušce, který bude k dispozici státní zkušební komisi během obhajoby závěrečné práce. Po ukončení státní zkoušky předá pracovník sekretariátu katedry (nebo jiný pracovník pověřený vedoucím katedry) tyto dokumenty spolu se Zápisem o státní závěrečné zkoušce na Studijní oddělení fakulty, kde budou archivovány ve spisu studenta.

Po úspěšné obhajobě předá státní zkušební komise (případně pracovník pověřený vedoucím katedry) jeden výtisk závěrečné práce autorovi. Druhý výtisk zůstává v majetku katedry, o naložení s tímto výtiskem rozhoduje vedoucí katedry.

Článek 6 Plagiátorství a jeho zamezení

1. Směrnice je vydána v zájmu potírání plagiátorství na ESF MU a ve snaze zamezit sporům o definici plagiátorství. Vztahuje se na autory prací bakalářských, diplomových a disertačních, dále prací seminárních (vč. POTŮ, tj. prací opravovaných tutorem) a všech dalších školních prací, které mají souvislost s libovolnou formou studia na ESF MU, vzniklých na půdě Ekonomicko-správní fakulty
2. Plagiátorství je úmyslně spáchaným disciplinárním přestupkem, o němž je rozhodováno v souladu s Disciplinárním řádem pro studenty, a je tedy na fakultě definováno v souladu

s definicí disciplinárního přestupku uvedenou v čl. 1 odst. 2 Disciplinárního řádu pro studenty fakulty. Tato definice považuje za disciplinární přestupek mj. vydávání cizí práce za vlastní, zejména použitím části cizí práce ve vlastní práci bez náležitého odkazování nebo doslovným použitím části cizí práce bez zjevného vyznačení citace, například uvozovkami.

3. Každý autor prací, uvedených v čl. 6 odst. 1, je povinen dbát na to, aby svým jednáním neporušil zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Výklad těchto norem na praktických příkladech nabízí příloha č. 4 této směrnice (Závazná pravidla autorského psaní na Ekonomicko-správní fakultě MU).

Článek 7 **Závěrečná ustanovení**

1. Tato Směrnice ruší a nahrazuje směrnice 3/2008, 3/2009 a směrnici 2/2010 v plném rozsahu.
2. Tato směrnice navazuje na Studijní a zkušební řád Masarykovy univerzity.
3. Výkladem jednotlivých ustanovení a průběžnou aktualizací této směrnice pověřuji proděkana pro studium.
4. Kontrolu dodržování této normy vykonávají vedoucí kateder.
5. Přílohy této směrnice jsou: č. 1: Identifikace na vazbě; č. 2: Identifikace titulní strany; č. 3: Hodnocení a posudek; č. 4: Závazná pravidla autorského psaní na ESF MU.
6. Tato směrnice nabývá účinnosti dnem zveřejnění.

V Brně dne 30. října 2014

prof. Ing. Antonín Slaný, CSc., v.r.
děkan

Příloha č. 1: Identifikace na vazbě

Masarykova univerzita
Ekonomicko-správní fakulta

BAKALÁŘSKÁ / DIPLOMOVÁ PRÁCE

2010

Jméno PŘÍJMENÍ

Příloha č. 2: Identifikace titulní strany

Masarykova univerzita
Ekonomicko-správní fakulta
Studijní obor: **Hospodářská politika**

**EKONOMICKÉ DŮSLEDKY SJEDNOCENÍ
NĚMECKA**

Economic Consequences of German Reunification

Bakalářská / Diplomová práce

Vedoucí práce:
Jméno PŘÍJMENÍ

Autor:
Jméno PŘÍJMENÍ

Brno, 2010

Příloha č. 3: Hodnocení a posudek

HODNOCENÍ VEDOUcíHO BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE OPONENTNÍ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. Autor:

Název:

II. Cíl práce a jeho naplnění

Stanovisko k vymezení cíle vzhledem k zadání, jeho naplnění atd.

III. Obsahové zpracování a přístup k řešení práce

Komentář ke struktuře práce a zvolené metodice atd.

IV. Formální náležitosti práce a úprava

Komentář k formálním náležitostem, zejména formě a míře uváděných citací původních zdrojů atd.

V. Připomínky k práci

Přehled nejzávažnějších připomínek k práci, kritika, polemika, atd.

VI. Otázky doporučené k bližšímu vysvětlení při obhajobě

- 1.
- 2.

VII. Závěr

Konstatování, že předložená práce „XY“ splňuje (při uvedených výhradách) obsahové i formální nároky na závěrečné práce kladené, že vedoucí práce ji neshledává plagiátem, ani mu není známo, že by se autor plagiátorství dopustil. Neuvádí se „doporučení/nedoporučení“ k obhajobě, uvádí se navržené hodnocení A až F.

Jméno, příjmení (včetně titulů) a podpis vedoucího/oponenta závěrečné práce
(u externích oponentů také název instituce)

V Brně dne

Příloha č. 4: Závazná pravidla autorského psaní na Ekonomicko-správní fakultě MU

Na ESF MU je dle Disciplinárního řádu pro studenty plagiátorství úmyslně spáchaným disciplinárním přestupkem, o němž je rozhodováno v souladu s Disciplinárním řádem pro studenty ESF MU.

Plagiát chápeme, na základě definice Akademického slovníku cizích slov, jako „nedovolené napodobení, přejímání uměleckého nebo vědeckého díla bez udání vzoru nebo autora“¹. Za plagiarismus se (nejen) na akademické půdě také považuje i najmutí jiné osoby k napsání práce nebo její zakoupení (vypůjčení, krádež apod.). Taková definice plagiátu koresponduje i s materiálem „Ochrana autorských práv“, vydaným MŠMT ČR².

Definici rozvedeme a na příkladech ukážeme žádoucí a zakázané postupy.

V odborné práci jsou v zásadě tři druhy informací:

1. všeobecně známé poznatky;
2. to, k čemu autor dospěl sám, tedy jeho vlastní názory, postoje, hodnocení, výsledky měření atd. a
3. to, co se autor dozvěděl od ostatních.

AD 1 – Všeobecně známé poznatky

Všeobecně známé informace není třeba v textu žádným zvláštním způsobem dokládat. Jedná se o fakta, u nichž je předpoklad, že je najdeme na mnoha místech a že jsou veřejně známy. Pokud tedy autor píše o tom, že se Československo rozdělilo na dva samostatné státy k 1. 1. 1993, není třeba tento známý fakt nějakým zvláštním způsobem „dokazovat“ citací nebo odvolávkou na relevantní informační prameny. Malá obtíž může vyvstat při rozhodování, co spadá do kategorie všeobecně známých poznatků a co již takovou mez překračuje a představuje *speciální vědění*. Zde je možné dát jedinou obecnou radu – řiďte se vlastním zdravým rozumem a v případě nejasností věc konzultujte s vedoucím práce, odborníky z oboru apod. Jste-li na pochybách, raději citujte zdroj informací.

AD 2 – To, k čemu autor dospěl sám

... by mělo představovat podstatnou část práce. Je to autorův vklad v podobě názorů, popisů, dedukcí, hodnocení, postojů atd., ke kterým dospěl vlastními silami a přičiněním.

AD 3 – Co se autor dozvěděl od ostatních

Tato oblast by měla být – při korektním přístupu k věci – také bezproblémová. Pokud autor používá cizí myšlenky, je třeba na tento fakt čtenáře upozornit. Přesto právě zde dochází k nejvíce pochybením, nedorozuměním nebo dokonce podvodům; proto si tuto oblast popíšeme podrobněji.

Množina informací, kterou je možné přebírat, je poměrně široká. Mohou to být myšlenky, teorie či názory jiné osoby, fakta, statistiky, grafy, diagramy, nákresy atd. (jinak řečeno jakékoliv informace, které nejsou obecně známé), přímé citace či parafrázování psaného či mluveného projevu jiné osoby apod.

Do této skupiny spadá také zvláštní množina informací tvořená tzv. úředními díly. Ta sice nejsou ve veřejném zájmu chráněna autorským právem, ale je třeba je citovat tak, jako jiné autorsky chráněné dokumenty. Paragraf 3 zákona č. 121/2000 Sb. například specifikuje jako právní předpis, rozhodnutí, opatření obecné povahy, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, jakož i úřední návrh úředního díla a jiná přípravná úřední dokumentace, včetně

¹ Pramen: KOLEKTIV AUTORŮ. *Akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha : Academia, 1998. 834 s. ISBN 80-200-0982-5. s. 593

² Viz <http://www.msmt.cz/Files/PDF/MRZVManualautorskepravozverejneno.pdf> str. 8 a 16

úředního překladu takového díla, sněmovní a senátní publikace, pamětní knihy obecní (obecní kroniky) atd.

A konečně sem, pochopitelně, spadají skupiny informací, ať již jsou jakéhokoli jazykového nebo teritoriálního původu, jsou nesené na papíře nebo jiných, např. elektronických médiích.

Příklady korektního a nekorektního převzetí cizího textu

V roce 2006 vyšel v čísle 4 časopisu Politická ekonomie článek Jánose Kornai: *Velká transformace střední a východní Evropy: úspěch a zklamání*.

Z jeho obsahu vyjímáme následující část, tedy originál.

Během posledního tisíciletí se v západní civilizaci prosazovalo stále více forem kapitalistické ekonomiky. První počátky tohoto vývoje se objevily již v antice a od počátku formovaly významné stavební prvky středověké společnosti. Charakteristické instituce kapitalismu – svobodné vlastnictví, námezdní práce, tržně koordinovaný nákup a prodej, úvěrový systém a právní systém chránící nedotknutelnost soukromého vlastnictví a kontraktů – se vyvíjely v různých zemích odlišnou rychlostí. Institucionální transformace byla neoddělitelně spojena se základními procesy urbanizace, industrializace a komercializace. Vše výše uvedené zahrnuje to, co je známo jako kapitalistická ekonomika.

❖ Korektní převzetí – typ 1 (citace)

Převzatá část textu je uvedena uvozovkami a ukončena bibliografickým údajem.

Ve zkratce si můžeme představit počátky formování kapitalismu jako proces, během něhož se „v západní civilizaci prosazovalo stále více forem kapitalistické ekonomiky. První počátky tohoto vývoje se objevily již v antice a od počátku formovaly významné stavební prvky středověké společnosti. Charakteristické instituce kapitalismu – svobodné vlastnictví, námezdní práce, tržně koordinovaný nákup a prodej, úvěrový systém a právní systém chránící nedotknutelnost soukromého vlastnictví a kontraktů – se vyvíjely v různých zemích odlišnou rychlostí“ [Kornai, J., 2006:437].

❖ Korektní převzetí – typ 2 (parafráze)

Při tomto způsobu přebíráme myšlenky nebo hodnocení a to tak, že zůstává zachován smysl původního textu, avšak ten je „převyprávěn“ vlastními slovy a nikoli jen záměnou několika málo slov nebo změnou slovosledu. Při parafrázi není text v uvozovkách, ale je také ukončen bibliografickým údajem.

Jedním z charakteristických rysů společenského vývoje posledního tisíciletí bylo postupné prosazování stále většího počtu forem kapitalistické ekonomiky s tím, že počátky tohoto procesu sahají až do antiky. Takto položené základní strukturální instituce společnosti ovlivňovaly společenský vývoj i během středověku. [Kornai, J., 2006:437].

❖ Korektní převzetí – typ 3 (kombinace parafráze a citace)

Jedná se o kombinaci předchozích dvou typů, opět s uvedením původního pramene.

Jedním z charakteristických rysů společenského vývoje posledního tisíciletí bylo postupné prosazování stále většího počtu forem kapitalistické ekonomiky s tím, že počátky tohoto procesu sahají až do antiky. Takto položené základní strukturální instituce společnosti ovlivňovaly společenský vývoj i během středověku. „Charakteristické instituce kapitalismu – svobodné

vlastnictví, námezdní práce, tržně koordinovaný nákup a prodej, úvěrový systém a právní systém chránící nedotknutelnost soukromého vlastnictví a kontraktů – se vyvíjely v různých zemích odlišnou rychlostí" [Kornai, J., 2006:437].

❖ Nekorektní převzetí – plagiát

Je změněno jen pár slov (nebo pořadí vět nebo dokonce ani není změněno vůbec nic), **není uveden zdroj informace a text tak plagiátor vydává za vlastní.**

Během posledního tisíciletí se v západní civilizaci objevuje stále více forem kapitalistické ekonomiky. Počátky tohoto vývoje se objevily již v antice a od počátku ovlivňovaly významné stavební prvky středověké společnosti. Charakteristické instituce kapitalismu – svobodné vlastnictví, námezdní práce, tržně koordinovaný nákup a prodej, úvěrový systém a právní systém chránící nedotknutelnost soukromého vlastnictví a kontraktů – se vyvíjely v různých zemích odlišnou rychlostí. Institucionální transformace byla neoddělitelně spojena se základními procesy urbanizace, industrializace a komercializace. Vše výše uvedené zahrnuje to, co je známo jako kapitalistická ekonomika.

O plagiát by se jednalo však i v případě, že původní text by byl výrazně přeformulován, ale byl by v něm zachován základní informační náboj původního textu J. Kornaie a nebyl uveden zdroj informace. O tom, zda se jedná nebo nejedná o plagiát také nerozhoduje rozsah „necitovaných“ informací; plagiátem může být třeba jen jedna jediná věta nebo i jen několik slov nebo zvláštní obrat nebo spojení. A konečně – o plagiát se jedná také v případě, kdy by byla citována jen část převzatých informací a další část – pocházející ze stejného zdroje informací – by citována nebyla. Autor by pak „naivně“ spoléhal na výmluvu, že „*to přece všechno pochází z jednoho zdroje, který jsem citoval a já jsem myslel, že to tak nějak z věcí plyne*“.

„Přiměřený“ rozsah přímých a nepřímých citací

Žádná z akademických prací vymezených v preambuli nemůže být postavena jen na obecně známých faktech a také není možné předpokládat, že naprosto celá práce vzejde z hlavy autora. U každé práce se však předpokládá podstatný osobní vklad autora, který se zvyšuje s typem práce od seminární práce přes práci bakalářskou k práci diplomové a nakonec doktorské (nebo dokonce habilitační).

Technika citování

To, jakým způsobem se mají uvádět jednotlivé bibliografické citace, upravují normy:

- ČSN ISO 690 Bibliografické citace a
- ČSN ISO 690-2 Informace a dokumentace – Bibliografické citace – Část 2: Elektronické dokumenty nebo jejich části³.

Před základními ukázkami bibliografických citací zdůrazníme **to hlavní – jejich smysl.** Účelem citací je **umožnit čtenáři, aby se dostal ke všem relevantním zdrojům použitým při zpracování práce, a to pokud možno snadno a bez nebezpečí záměny.** Čtenář specifikaci zdrojů potřebuje mimo jiné proto, aby mohl v případě zájmu ověřit původ použitých dat a tvrzení, a také aby pochopil autorovu práci se zdroji. Díky tomu si pak může udělat představu o věrohodnosti celkové argumentace. Vedlejšími efekty pak je ocenění práce původních autorů a možnost upozornění čtenáře na zajímavé zdroje.

³ Oba tyto dokumenty jsou dostupné na univerzitním intranetu na adrese:
<https://inet.muni.cz/app/index.jsp?id=dokum.enormy>

Pro rychlou a jasnou verifikaci parafrázovaného textu (viz příklad Korektní převzetí – typ 2, parafráze) **požadujeme na ESF MU také uvedení strany (rozsahu stran), kde se parafrázovaný text v originálním dokumentu nachází** a to u všech typů dokumentů, kde je takový údaj možné uvést (zejm. u monografií a článků v časopisech). Děje se tak vždy přiměřeně podle typu použitého systému odkazování na literaturu.

Je také třeba citovat vždy přímo ten zdroj, „*který jsme měli v ruce*“. Prostudovali jsme například knihu Miloslava Petruska – Sociometrie, ve které Petrusek uvádí koncept deseti typů centrálních osobností, se kterým přišel jistý Fritz Redl. Správný postup by pak byl následující – viz i odkaz č. 2 pod čarou.

Redl vymezuje koncept deseti typů centrálních osobností takto: „patriarchální suverén, vůdce, tyran, ideál, obětní beránek, organizátor, svůdce, hrdina, špatný vliv a dobrý příklad“⁴.

Pokud je u převzatých textů užít delší souvislý text (celý odstavec a více), doporučujeme uvádět ho odlišnou velikostí písma a / nebo celkovým odsazením převzatého textu zleva.

Citujeme-li cizojazyčný text tak, že jsme ho přeložili do češtiny, upozorníme na tuto skutečnost např. poznámkou (*vlastní překlad*).

Základní ukázky bibliografických citací

U citací **jednosvazkového díla** se doporučuje používat tzv. základní citaci, která obsahuje údaje potřebné pro identifikaci publikace nebo její části a pro poskytnutí základní představy o jejím rozsahu, popř. obsahu:

- příjmení a osobní jméno autora (autorů)
- název publikace
- sestavovatel, editor, redaktor
- pořadí vydání
- místo vydání
- nakladatel
- rok vydání
- počet stran
- ISBN, u časopisu ISSN

ČSN ISO 690 (01 0197) nabízí tyto příklady základní citace jednosvazkového díla:

DÄNIKEN, E. von. *Prorok minulosti*. Přel. R. Řežábek. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994. 200 s. ISBN 80-206-0434-0.

ŘEŠETKA, M. *Anglicko-český, česko-anglický studijní slovník*. 2. dopl. vyd. Olomouc: Fin Publishing, 1997. 1181 s. ISBN 80-86002-36-5.

MĚSTECKÝ, P. *Počítač v kanceláři: používáme Windows 95, Microsoft Word, Excel a Outlook*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 1998. ISBN 80-7226-072-3.

⁴ Redl, F.: Group Emotion and Leadership. *Psychiatry*, V, 1942, pp. 573–596. Citováno dle: Petrusek, M.: Sociometrie. Praha, Svoboda 1969, s. 209-210.

Podobně i při bibliografických citacích **článků v časopisu** se doporučuje používat základní citaci, která obsahuje:

- příjmení a osobní jméno autora (autorů)
- název článku
- název časopisu
- rok vydání
- ročník (svazek)
- číslo
- stránky

Citace článku v časopisu

FROST, P. a BARTOŠOVÁ, H. Konference o evropské technické normalizaci v telekomunikacích. *Magazín ČSN*, 1992, roč. 2, č. 11, s. 155–156.

BAUTZOVÁ, L., et al. Černá díra jménem IPB. *Ekonom*, 2001, roč. 45, č. 5, s. 16–17.

Posledním typickým druhem bibliografické citace **je citace stati** (příspěvku, článku) **ve sborníku**. Opět se doporučuje základní citace s následující strukturou:

- příjmení a osobní jméno autora (autorů),
- název stati
- název sborníku za slovem „In“
- jméno redaktora jednorázově vydaného sborníku
- vydání
- místo vydání
- nakladatel
- rok vydání
- stránky

Například takto:

SPONER, M. Evropská měnová integrace. In *Sborník prací Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, sv. 2, s. 89–114.

FOUČKOVÁ, M. Reinkarnace a hlubinná terapie. In WHITTON, J. L. a FISHER, J. *Život mezi životy*. Brno: Bollingenská věž, 1992, s. 9–14.

Nové druhy nosičů informací se citují podle normy ISO 690-2:

Citace CD-ROM:

Statistická ročenka České republiky 2000 [CD-ROM]. 1. vyd. Praha: Český statistický úřad, 2000. 1 CD-ROM.

Citace z WWW stránky:

Ikaros : elektronický časopis o informační společnosti [online]. Praha Ikaros, 1997– . [cit. 2006-05-10] Dostupný na WWW: <<http://ikaros.ff.cuni.cz>>. ISSN 1212-5075.

Citace článku z WWW:

MERTA, A., JEDLIČKOVÁ, P. Přiblížit výzkum potřebám praxe. *Ikaros* [online]. 2001, č. 2 [cit. 2002-02-02]. Dostupný na WWW: <<http://ikaros.ff.cuni.cz/2001/c02/rozmerta.htm>>. ISSN 1212-5075.

Použité materiály

Academic Integrity at the Massachusetts Institute of Technology: A Handbook for Students [online] Massachusetts : MIT, 2007 [cit. 31. 08. 2007]. Dostupné z WWW: <http://web.mit.edu/academicintegrity/handbook/handbook.pdf>

Plagiarism: What It is and How to Recognize and Avoid It. Bloomington: Indiana University, Writing Tutorial Services [online]. 2004 [cit. 31. 08. 2007]. Dostupné z WWW:

<http://www.indiana.edu/~wts/pamphlets/plagiarism.shtml>

KOLEKTIV AUTORŮ. *Akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha: Academia, 1998. 834 s. ISBN 80-200-0982-5

ZBÍRAL, L. *Plagiátorství a jak mu předejít (způsoby citací)* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004 [cit. 30. 08. 2007]. Dostupné z WWW:
http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-katedry/politologie/Jak_psat_seminarni_prace.pdf

